

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14053/2022
13.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дамир Перић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1087/22 од 25.05.2022. године, у седници одржаној 13.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1087/22 од 25.05.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 52/2021 од 24.02.2022. године, ставом првим и другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено да је тужени Град Нови Сад носилац јавне својине са 4940/5079 дела на к.п. бр. ... површине 5079 м², као и носилац јавне својине са 4940/5079 дела на породично-стамбеној згради – део број 1, површине 38 м², која је изграђена на овој парцели, све уписано у лист непокретности бр. .. КО ..., затим носилац јавне својине са 1/1 дела на к.п. бр. .. површине 117 м², бр. .. површине 42 м² и на бр. .. површине 183 м², које су уписане у лист непокретности бр. .. КО ..., а које представљају саставни део улице ... и ... у Новом Саду на Адицама. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да на име вредности 4940/5079 дела к.п. бр. .. површине 5079 м² и на име вредности 4940/5079 дела породично-стамбене зграде – део бр 1, површине 38 м², која је изграђена на овој парцели, све уписане у лист непокретности бр. .. КО ..., као и на име вредности к.п. бр. .. површине 117 м², к.п. бр. .. површине 42 м² и к.п. бр. .. површине 183 м², које су уписане у лист непокретности број .. КО ..., а које представљају саставни део улица ... и ... у Новом Саду на Адицама, исплати тужиоцу износ од 48.876.161,14 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име прибављања писмене документације исплати износ од 12.665,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, док је одбијен део тужбеног захтева за исплату законске затезне камате на досуђени износ од 12.665,00 динара, за период од пресуђења до дана извршности пресуде. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова

поступка исплати 580.346,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1087/22 од 25.05.2022. године, делимично је усвојена, делимично одбијена жалба и првостепена пресуда потврђена у делу одлуке о тужбеном захтеву којим је утврђено да је тужени носилац јавне својине на фактички експроприсаним непокретностима у делу од 4785/5079 парцеле број .. површине 5079 м², уписане у лист непокретности број .. КО ... и целих парцела број .. површине 117 м², број .. површине 42 м² и број .. површине 183 м², уписаних у листу непокретности број .. КО ..., које представљају саставни део улица ... и ... у Новом Саду на Адицама; делу којим је тужени обавезан да тужиоцу на име накнаде за фактички експроприсане непокретности у делу од 4785/5079 парцеле број .. површине 5079 м², уписане у лист непокретности број .. КО ..., целих парцела број .. површине 117 м², број .. површине 42 м² и број .. површине 183 м², уписаних у листу непокретности број .. КО ... исплати износ од 43.533.930,00 динара, са законском затезном каматом од дана доношења првостепене пресуде 24.02.2022. године до исплате, а укинута у преосталом побијаном делу одлуке којим је усвојен захтев који се тиче главне ствари и одлучено о трошковима поступка и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр 72/11 ... 18/20) и оценио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба ЗПП, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, родитељи тужиоца су 1962. године купили к.п. бр. .. КО ..., коју са објектом, који су изградили на њој, поклонили тужиоцу 1979. године. Деобом к.п. бр. .. КО ... настале су спорне парцеле. Тужилац је сувласник са 4940/5079 дела к.п. бр. .. површине 5079 м² и објекта саграђеног на њој површине 38 м² све уписане у лист непокретности број .. КО ..., власник к.п. бр. .. површине 117 м², к.п. бр. .. површине 42 м² и к.п. бр. .. површине 183 м² све уписане у лист непокретности број .. КО Детаљним урбанистичким планом „Адице“ („Службени лист Града Новог Сада“, број 13/95) парцела број .. први пут је планирана за јавну површину, а Планом генералне регулације простора за породично становање у западном делу Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, број 34/2017) и Планом детаљне регулације Адица у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“, број 22/2019) предметне парцеле су планиране за јавну саобраћајну површину – улицу Парцеле број .., .. и .. су у целости приведенe намени. Парцела број .. се налази унутар регулације улице ..., парцела број .. унутар регулације улица ... и ..., а парцела број .. унутар регулације улица ... и Парцела број .. је делимично приведена планираној намени. Њен крајњи источни и јужни део је ушао у састав асфалтираног

коловоза улице ..., део уз асфалтирани коловоз и прилазе грађевинским парцелама са западне стране, а северни део парцеле је насут туцаником. Део парцеле од 117 м², непосредно испред парцела број .. и .. користи се као део дворишта тих парцела, а део од 38 м² је под објектом број 1. Преостали део представља зелену површину. Тужени није спровео поступак експропријације, нити тужиоцу исплатио новчану накнаду. Тужилац од 1986. године живи у иностранству. Више пута се обраћао Заводу за урбанизам и Заводу за изградњу града, са молбама да се плански акти измене, а туженом са захтевом да му се исплати новчана накнада за одузето земљиште. Његовим тражењима није удовољено. Тржишна вредност предметних парцела по м² је 9.098,00 динара, а тржишна вредност објекта на парцели број .. обрачуната уз коефицијент амортизације од 50% је 843.612,80 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, супротно наводима ревизије нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали туженог да тужиоцу исплати новчану накнаду за предметно земљиште.

Чланом 58. Устава Републике Србије, између осталог, прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1), да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном у закону, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2), да се законом може ограничити начин коришћења имовине (став 3). Из наведене уставне одредбе произлази да дозвољено одузимање права својине које не представља повреду права на имовину постоји само када су кумулативно испуњена два услова: да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може да буде нижа од тржишне.

Чланом 1. став 1. Протокола уз Европску конвенцију за заштиту људских права прописано је да свако физичко и правно лице има право на несметано уживање своје имовине и да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелом међународног права. Ставом 2. истог члана прописано је да претходне одредбе ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.

Чланом 2. став 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“ бр. 72/09) прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или објекта јавне намене или јавних површина, за које је предвиђено утврђивање јавног интереса у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др.). Према члану 10. став 2. Закона о јавном својини („Службени гласник РС“ бр. 72/11), добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу овог закона, сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мостови, тунели на јавном путу, пружи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и др.). Сходо ставу 7. истог члана, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој територији се налазе као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута и или државног пута првог и другог реда) и тргова и јавних површина који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају Детаљним урбанистичким планом „Адице“ парцела број .. први пут је планирана за јавну површину, а Планом генералне регулације простора за породично становање у западном делу Града Новог Сада и Планом детаљне регулације Адице у Новом Саду, спорне парцеле, које су настале цепањем парцеле број .., планиране су за јавну саобраћајну површину – улицу Предметне парцеле број .., .. и .. су у целости приведене планираној намени, док је парцела број .. делимично приведена планираној намени. У таквој ситуацији, када земљиште планским актима јединице локалне самоуправе буде одређено за улицу, оно тог момента по сили закона постаје средство у јавној својини, због чега тужени има обавезу да земљиште које је постало средство у јавној својини експроприше од тужиоца ради његовог привођења намени предвиђеној урбанистичким планом и да за исто исплати одговарајућу накнаду. Предметно земљиште је фактички приведено намени предвиђеној Детаљним урбанистичким планом „Адице“, а касније Планом генералне регулације простора за породично становање у западном делу Града Новог Сада и Планом детаљне регулације Адице у Новом Саду и по сили закона је постало јавна својина, са којих разлога тужилац, као номинални власник и сувласник тог земљишта, не може трпети штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији, које би било основ за исплату новчане накнаде. Тужени је одговоран и пасивно легитимисан у овој парници на основу члана 10. став 2. и 7. Закона о јавној својини, јер су предметне парцеле број .., .. и .. у целости приведене намени (парцела број .. се налази унутар регулације улице ..., парцела број .. унутар регулације улица ... и ..., а парцела број .. унутар регулације улица ... и ...), док је парцела број .. делимично приведена намени. С обзиром на то да су улице јавно добро у општој употреби и у својини су јединица локалне самоуправе на чијој територији се налазе, то су неосновани наводи ревизије да тужени ниједном радњом није узнемиравао или одузео државину тужиоца на предметним парцелама.

Супротно наводима ревизије, правилно је одлучено и о висини накнаде за одузето земљиште према тржишној вредности земљишта, утврђеној вештачењем на основу конкретизованих и образложених параметара који утичу на формирање вредности парцела у време пресуђења.

Са напред наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић